

Johan Wolfgang Goethe

Goethės metai

FAUSTAS

Tragedijos pirmoji dalis

Naktis

Ankštas gotikinis kambarys su aukštais skliautais.
Faustas, sklindinas nerimo, sėdi savo kėsele prie pulto.

Faustas

Tataigi! Svarūs mokslo vaisiai —
Ir filosofijos vingrybės glaudau,
Deja, net teologijoje, taipogi teisėj
Ir medicinoje susigaudau;
Tiek sukaupiau savy, tačiau
Likau kvailys kaip ir ankščiau.
Esu magistras, daktaro traktatą
Sukurpęs, jau veik dešimt metų
Vedžiodamas už nosies studentus
Bet kaip juos mokau ko paklius,
Ir pats matau, kad nieko mums žinot neskirta!
Vien ši mintis sugniaužia širdį.
Žinau, protu man niekad neprilygo
Tie daktarai, magistras, advokatai ir šventikai,
Atsižadėjau abejonių, skrupulų visų,
Ir man nei pragaro, nei velnio nebaisu, —
Bet kas iš to, jei džiaugsmo nerandu,
Kam apsimest, kad viską suprantu,
Kam apsimesti tuo, kurs moka
Atverst ir geresnį paversti žmogų?
Gyvenimas nevertas šuns buities,
Net jei šlovės vainiką kas ištis
Arba pasiūlys pinigų ir turtų!

Todėl aš ir imuosi burtų,
Šaukiuosi dvasios pasparties,
Kad man atvertų paslaptis būties,
Kad, veltui nesidėdamas esąs,
Išminčius, dstantis neišikšias sau tiesas,
Patirčiau, kaip man tampa pažinus
Daiktų vidinis sąryšis painus,
Pasaulio pagrindus ir priežastis išvystčiau,
O ne tuščiai žodynus knisčiau.

Juk visa tai — kankynė tik.
O pilnatvė, dar vienas tik.
Pasižiūrėk, kaip lig gaidžių
Aš čia, tarp popierių budžiu;
Nužvelk, bičiuli nebylus,
Šiuos knygom užgrioztus stalus!
O, kad galėčiau aš kalnais
Mėnuliui šviečiant pasileist,
Su dvasiom siausti tarp uolėtų groty,
Klajot po miglų pievų ūkanotų
Ir nusiplauti rasa nuo kūno
Tą glitų tvaiką mokyklos!

O vargė! Aš dar toj skylėj?
Siauros nuspulvintuos languos
Užlūžę saulės spinduliai
Net nepasiekia šios landos.
Tarp dulkių, knygy išminties bedantės,
Tarp pergamentų, kuriuos eda trandys,
Kur lig viršaus, iki pačių skliautų,
Aprūkę stirtos manuskriptų sukratų,
Retortos, tigliai, buteliukai,
Dar protėvių liesti daiktai,
Seniai nereikalingi ūkiui, —
Štai koks pasaulis tavo, štai!

Ir tu dar klausi, ko širdis
Iš baimės gūžias nejučia?
Ko gniuždo aistrą neviltis,
Ko stingdo polekiūs kanciai?
Užuot gerėjėsis svaigia
Gyvybe Dievo tvarinių,
Trūnyji plekstančiam tvaikui
Tarp tų skeletų dulkinų.

Bek! Ir neatsigriebk atgal!
Nejaugi kelio neparodys
Ši paslaptis pilna knyga
Kur glūdi Nostradamio žodis?
Klausyk, ką šnabžda tau gamta,
Ką tau žvaigždėnų ratųai skelbia,
Ir atsiverus visata
Padės išgirsti dvasių kalbą.
Tuščiai viliesi vien protu
Tuos ženklus magiškus aprėpti.
Jau dvasių šnarsėj juntų.
Ar girdite? Meldžiu jus, atsiliepkite!

Atsivertia knyga ir išvysta makrokoamo ženklą.

Minint Johan Wolfgang Goethe gimimo 250 metų sukaktį, 1999-ieji visame pasaulyje paskelbti šio poeto — klasiko metais. Įvairiais renginiais jie pažymimi ir Lietuvoje.

Lietuvos Mokslų akademijoje buvo surengta mokslinė konferencija, skirta J. W. Goethės gimimo 250-osioms metinėms. Pranešimą „Goethe — žmogus, kūrėjas, epochos simbolis“ skaitė Vilniaus universiteto docentė Jadvyga Bajorūnienė. Apie J. W. Goethe, kaip meno filosofą, kalbėjo akademikas Algirdas Gaizutis, o apie šio klasiko kūrybos atspindžius Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių literatūroje — docentas Silvestras Gaiziūnas. Muzikologas prof. Jonas Bruveris savo pranešimą pavadino „Goethe ir muzika“.

Mokslų akademijos bibliotekoje veikia paroda, skirta J. W. Goethės metams.

Daug renginių paruošė ir te-

beruošia Vilniuje Vokietijos Federacinės Respublikos ambasados iniciatyva atidarytas Goethės institutas. Neseniai jis pristatė vokiečių kino filmų programą, kurioje, be kitų juostų, buvo parodytas dar 1926 metais W. Marmus sukurta „nebylusis“ filmas *Faustas* pagal to paties pavadinimo J. W. Goethe dramatinę poemą. Vasarą J. W. institute buvo pradėtas diskusijų ciklas Europos klausimais. Joje dalyvavo Lietuvos ir Vokietijos politikai, kultūrininkai, žurnalistai, leidėjai. Vokiečių rašytojas ir leidėjas Michael Krueger, be kita ko, pranešė, kad jo vadovaujama leidykla „Hansa“ rengiasi išleisti Tomo Venclovos poezijos rinktinę vokiečių kalba.

Ši diskusija tęsis ir rudenį. Rugsėjo mėnesio pabaigoje institutas taip pat numato Niudoje surengti seminarą, skirtą J. W. Goethe ir T. Mann kūrybos sąsajoms nagrinėti.

Stambi Vilniaus leidykla „Tyto Alba“ netrukus išleis J. W. Goethe *Fausto* naują vertimą. Ši pasaulinės reikšmės kūrinių išvertė vilnietis poetas ir vertėjas Antanas A. Jonynas. Leidyklos „Tyto Alba“ redaktorius E. Kubilinsko nuomone, šis *Fausto* vertimas daug kuo skiriasi nuo A. Churgino, kitų vertėjų prieš keliolika metų atlikto darbo. A. A. Jonyno versta *Faustas* vientesnis, originalesnis, daug šiltesnis, jame nėra to šalto atstumo, kuris būdingas A. Churgino vertimui. A. A. Jonynas *Faustui* dar suteikė sklandumo, sustiprino šio kūrinių, kaip dramatinės poemos, įspūdį. Filologas S. Gaiziūnas A. A. Jonyno vertimą pavadino baltiškąju *Faustu*.

A. A. Jonynas mielai pasiūlė *Fausto* fragmentą (pradžią) *Draugo* šeštadienio priedo skaitytojams.

Algimantas A. Naujokaitis

Johan Wolfgang Goethe, kurį žavėjo lietuviškos liaudies dainos.

Goethė ir lietuvių dainos

Alfonsas Tyruolis-Šešplaukis

Liaudies poezija Goethė pradėjo domėtis jau Strasburgo studijų laikais ir pirmiausia Herderio skatinamas. Kai 1770 m. spalio mėn. Herderis iš Rygos atvyko į Strąsburgą, kur išgyveno 7 mėnesius, jaunajam Goethei kiekviena su juo praleista diena buvo ypatinga. Herderis atvėrė Goethei naujus istorijos ir liaudies kūrybos horizontus, kuriuos, ypač Hamano veikiamas, pats buvo suradęs. Vėliau ir Goethė prisipažino, kad bendravimas su Herderiu buvęs vienas iš svarbiausių jo gyvenimo įvykių. Goethė Strasbūrgo buvo nuolatinis Herderio svečias. Atedavo pas jį rytą ir vakarą, praleisdavo su juo drauge kartais net ištisas dienas. Nors dėl Herderio būdo rasdavosi ir nesklaidumų, tačiau Goethė jautėsi prie jo lyg nejučiomis prištąs. Atverdamos naujus horizontus, Herderis tapo Goethės kūrybinio kelio paruošėju, išmokė jį pažūrėti į žmogų ne vien protu, bet ir širdimi. Herderis Goethę iš anakreontiko padarė tikrą kūrėją. Pats Goethė prisipažino, kad nuo to laiko į poeziją ėmęs žiūrėti kitomis akimis, ir būtent taip, kaip jam pačiam labiau tike.

Herderis ragino Goethę ne tik atsikratyti įtartais literatūros autoritetais, ieškoti natūralios kūrybinės išraiškos, bet žvilgsnį mesti ir į kitų tautų kūrybinį potencialą. Kas gali prilygti senos liaudies poezijos stiprumui ir pilnumui? Kur tik pažvelgsi, rasi kiekvienos tautos savitą gyvenimą. Taip Herderis Goethės kūrybai parodė kitą kryptį, mokė jį suprasti pasaulį iš „tautų balsų“, įvedė jį į gamtos mokyklą ir privėdė prie liaudies dainos šaltinio. Žinoma, jų pažiūros kai kur galėjo ir skirtis, pvz., sakoma, kad Goethė

liaudies dainų sąvoka buvusi daug aiškesnė, negu Herderiui, kurio liaudies ir individualinės poezijos samprata buvusi pastovi, o Goethė keitėsi imdamasis kūrybinio darbo. Goethė vėliau pasisavino Herderio šūkį, kad poezija yra žmonijos prigimtoji kalba. Pradėta domėtis ne vien šiaurės ir tolimųjų Rytų, bet taip pat slavų ir baltų — lietuvių ir latvių — dainomis. Tas susidomėjimas neliko be žysuradės. Vėliau ir Goethė prisipažino, kad bendravimas su Herderiu buvęs vienas iš svarbiausių jo gyvenimo įvykių. Goethė Strasbūrgo buvo nuolatinis Herderio svečias. Atedavo pas jį rytą ir vakarą, praleisdavo su juo drauge kartais net ištisas dienas. Nors dėl Herderio būdo rasdavosi ir nesklaidumų, tačiau Goethė jautėsi prie jo lyg nejučiomis prištąs. Atverdamos naujus horizontus, Herderis tapo Goethės kūrybinio kelio paruošėju, išmokė jį pažūrėti į žmogų ne vien protu, bet ir širdimi. Herderis Goethę iš anakreontiko padarė tikrą kūrėją. Pats Goethė prisipažino, kad nuo to laiko į poeziją ėmęs žiūrėti kitomis akimis, ir būtent taip, kaip jam pačiam labiau tike.

Kad ir kilęs iš aristokratų, Goethė nuo to meto atsigrėžė į vidurinį luomą, kuriam buvo artima liaudies kalba ir jos papročiai. Strasbūrgo metu jis dažnai pradėjo ekskursuoti į provinciją ir susitikti su liaudimi. Tuo metu jis surinko iš senų motinelių Elzase 12 vokiškų liaudies dainų, kurios, lyginant su lietuvių liaudies dainomis, rodo nemažą skirtumą. Lietuvių dainos yra švelniai melancholiškos, o vokiškos bemaž visos yra tragiškos pobūdžio. Dėl to supranta, kad Goethė ir vėlesniame amžiuje labiau domėjosi kitų tautų, negu vokiečių dainomis.

1782 m. liepos 22 d. Tiefertio parke buvo suvaidinta Goethės operetė „Žveje“, joje pasigirdo ir lietuviškos dainos garsai. Goethė šią operetę pa-

rašė norėdamas efektingai panaudoti šviesą, ir dėl to ji buvo vaidinama naktį prie Ilmo upės. Šio veikalio turinį sudaro ieškojimas neva paskendusios, iš tikrųjų gi pasislėpusios mergaitės, kuri juokais norėjo pagąsdinti savo tėvą ir sužadėtinį. Bemaž visą vaidmenį ir sudaro šviesos efektai, be to, nepagaileta ir meilės užuominų, dėl ko buvo galima įterpti eilių, kurios mažiau siejasi su pačiu veiksmu, bet ji nušviečia. Tad ši dramatinė improvizacija ir yra žinoma savo lyriniais priedais — dainomis. Vaidinimo pradžioj Dortchen dainuoja „Girių karalių“ („Kas joja vejuotą naktį mišku?“), kuris parašytas 1781 m. pagal Herderio *Liaudies dainose* įdėtą danų baladę „Girių karaliaus dukterys“. Ten yra ir šurpi daina apie vandens karalaitį, įtraukusi į vilnis lengvai juo patikejusią mergaitę (priešingai motyvas Goethės baladei „Žvejs“). Yra ten ir vendų (slavų) daina apie sužadėtinę humoringai pasme. Visos tos dainos imtos iš Herderio rinkimo.

Atskirų scenų nuotaiškai pakelti ir jausmą muzikaliai išreikšti Goethė į „Žveje“ įdėjo ir žinomą lietuvių liaudies dainą, būtent „Suzadėtinės dainą“, kurią taip pat rado Herderio dainų rinkinyje ir kuri jau buvo pirmiausia užrašyta Ruigio, o vėliau įtraukta į Rezos rinkinį („Dukres Atsisveikinimas“). Šią dainą dainuodama Dortchen išreiskia mergišką baimę prieš vestuves („Mano kasytės žalių šilkių, / Senoj kabeste, mane virkdyste“). Goethė panaudoja šią dainą tokia, kokią rado Herderio rinkinyje. Herderis, nors jam buvo žinoma Ruigio redakcija, išvertė ją sa-vaip, laisvai.

(Nukelta į 2 p.)

Vertė Antanas A. Jonynas.

Goethė ir lietuvių liaudies dainos

(Atkelta iš 1 psl.)

Ruigis mokejo geriau įsijausti į jos išorinę formą, dėl to visur stengėsi perduoti deminutyvus. Herderis tos svarbios lietuvių dainų ypatybės nepaisė arba deminutyvus išreiškė žodžiais „lieb“, „mein“ ir kt.

1827 m. sausio 12 d. ši lietuviška daina buvo pakartota, dar kartą vaidinant „Žvejį“. Tuo metu pas senąjį Goethė buvo suruoštas muzikinis vakaras. Apie to vakaro pasisekimą pasakojo Goethės sekretorius Ekermanas, kad arija „Aš atsisakiau savo motiutei“ sukėlusi visų susidomėjimą: geresnės muzikos niekas ne negalėjęs tikėtis. Net pats Goethė buvęs didžiai patenkintas.

Spejama, kad aktorė Korona Schreuter parašiusi kompoziciją lietuviškai sužadėtines dainai. Ji taigpi atliko Dortchenos, tos sužadėtinės, vaidmenį. Ji sėkmingai vaidinavusi ir dainuodavusi Leipgige, kur ją žavėdavosi dar studentas Goethė. Paskui hercogas ją pakvietė į Veimara, kur savo geru būdu ir tvirtu charakteriu, o ypač solistes ir aktorės talentais, sužavėjo visus dvirikius. Goethė jai pagerbti parašė „Žvejį“ vaidinimą.

Lietuviškoji „Sužadėtinės daina“ Goethės buvo panaudota nuotakiai reikšti, bet dar ne tam, kad būtų parodytas lietuvių liaudies poezijos grožis. Lietuvių dainomis Goethė tikrai susidomėjo ir jas tinkamai įvertino tik senatvė. Čia reikia pasakyti, kad lietuvių dainomis jis labiau domėjosi, negu kaimynų latvių liaudies poezija. Nors, kaip matyti iš pastabų *Efemeridese*, Goethė domino latvių literatūra (Stenders *Latvių gramatikoj*). Lietuvių liaudies poezija jam turėjo nepalyginamai didesnės reikšmės juo labiau, kad ją brangino Herderis ir Lesingas.

Be abejo, anksčiau lietuvių dainų Goethė negalėjo įvertinti ir dėl to, kad nebuvo ne vieno pilnesnio tų dainų rinkinio. Kitos tautos, kaip serbai ir kiti, tokius rinkinius jau turėjo ir galėjo platesniam pasauliui parodyti savo liaudies kūrybos turtus. Todėl ir lietuvių dainomis Goethė labiau susidomėjo tik Rezos rinkiniui pasirodžius.

Nors kai kas abejoja Rezos lietuviška kilme, viena aišku, kad lietuviškumą jis didžiai brangino. Meile lietuviškumui susijusi su jo romantiniu susiėkimu ir jautrumu. — Tai rodė jo paties jaunystės eilėraščiai. Liudvikas Gediminas Reza (1776-1840), kilęs iš lietuviškos žvejų šeimos Užmario Karvaičiuose, dar vaikystės laikais dažnai girėjo graudžias žvejų dainas. Karaliaučiaus universitete mokslus eidamas eiles rašė vokiečių kalba, bet netrukus susidomėjo lietuviškais dainomis ir emė jas užrašinėti. To darbo nenustojo dirbęs ligi pat mirties. Be to, Reza 1818 m. išleido Donelaičio *Metus*, prie lietuviško originalo pridėjęs ir vokišką vertimą.

Reza buvo planavęs išleisti didelį lietuvių dainų rinkinį, bet susidūrė su leidimo sunkumais, nes tokiame dideliame darbe paskelbti negalėjo rasti leidejo. Tikėdamasis, kad tuometinės garsenybės Goethė rekomendacija padėtų jo knygą išleisti, jis ir sumanė kreiptis į Goethė, tačiau tiesiogiai kreiptis nedrįso. Tad kreipėsi į Je-

nos universiteto anglų kalbos lektorių Pencelį, prašydamas patarpininkauti. Abraomas Jokūbas Pencelis (1749-1819) buvo savotiškas žmogus, domėjėsis kalbomis, jų tarpe ir lietuvių. Goethei tarpininkaujant, jis buvo bandęs gauti bibliotekininko vietą Jenos universitete. Nors tarpininkavimas tarp Goethės ir Rezos Penceliui nebuvo per daug malonus, vis dėlto parašė laišką Goethei, išdestydamas jam Rezos reikalą. Goethės atsakymas buvo neigiamas: kol nėra lietuvių dainų rinkinio, nieko tikro negalima pasakyti, nors iš esmės Goethė nebuvo priešingas tokių rinkinių peržiūrei. Goethė sakėsi parekomenduoti sąrašą paruošto rinkinio leidimą.

Goethės atsakymas Režai reikšė paskatinimą imtis rinkinio paruošimo darbo. 1820 m. jis Goethei nusiuntė didoką lietuvių dainų rankraštį. Goethė susidomėjęs skaitęs, gilindamasis į lietuvių liaudies poetinę kūrybą. To rankraščio dainas Goethė yra paminėjęs 1820 m. lapkričio 7 d. žurnale *Analai*. Tuo pačiu metu jis buvo gavęs persų pasakų rinkinį. Buvo gera proga palyginti dviejų gana tolimų tautų kūrybą.

Rezos *Dainas* išleido Hartungas Karaliaučiuje 1825 m. Šis rinkinys, kaip pažymėta pratarinėje, Reza ruošė 15 metų, nesigalėdamas darbo, kelionių, išlaidų, vien tik darbo meilės skatinamas. Buvo tai pirmas lietuvių dainų rinkinys, kurio turinys žymiai skyrėsi nuo Goethei ankstesnių išeitusių rankraščių. Pridėdamas vokišką dainų vertimą Reza žiūrėjęs, kad vertimas būtų tikslus ir pažodinis, daugiau paaisšė eilių ritmo, negu metro ar skiemenų skaičiaus, nebandęs jokio išsireiškimo pagrazinti.

85 šio rinkinio dainos yra daugiausia meilės, džiaugsmo, skausmo, rūpestio ir šiaip bernelių ir mergelių dainos. Iš rinkinio gale pridėto *Lietuvių liaudies dainų tyrinėjimo* aiškėja, kad Reza į lietuvių dainas žiūrėjo daugiau romantiškai. Spręsdamas iš dainų apie tautą, apie ją taip pat teigia, kad atsiliepia. Ypač Reza kečia svarbiausią lietuvių dainų ypatybę — erotinę meilę, su kuria siejasi švelni melancholija ir padarumas. Lietuvių dainos švelnumą rodo deminutyvų — mažybinių bei maloninių daiktavardžių ir veiksmažodžių — panaudojimas. Reza ypač vertino lietuvių dainų padarumą ir moralinio jautrumo savybę. Vis dėlto Rezos dainos yra rinkinės, daugiausia tą savybę atitinkančios.

Rezos dainyno reikšmė buvo didelė. Apie lietuvių dainas pradėta daug rašyti, jas versti į kitas kalbas (lenkų, čekų). Jomis susidomėjo ir tokie rašytojai kaip prancūzų Hugo, anglų Scott, amerikiečių Longfellow ir kiti. Adomas Mickevičius Prancūzų kolegijoj Paryžiuje savo paskaitose apie lietuvių dainas atsiliepė kone Rezos žodžiais. Rezos rinkinys, sudarytas iš dainų su Prūsų arba Mažosios Lietuvos žmonių kalbos niuansais, formomis ir stiliumi pažadino ir Didžiosios Lietuvos inteligentiją susidomėti dainų rinkimu.

Dainų rinkinį Reza iškėlė Goethei per Alfredą Nicolovius, Goethės sesers Kornelijos vaikaitį. 1826 m. Goethė šį rinkinį kartu su serbų liaudies dainomis ir švedų Fritjofa

Johan Wolfgang Goethe.

saga paminėjo žurnale *Menas ir senovė*. Tik Rezos dainas Goethė klaidingai pavadino „latviškomis“ (kaip ir anksčiau, jis ir Herderis šių tautų neskirdavo).

Ta proga Goethė serbų dainas pavadino „didžiomis“, lietuvių „meilėmis“, šiaurės karčiųjų kūrybą „didinga“. Ši charakteristika buvo gan tiksli. Bet svarbiau tai, kad Goethė, lygindamas serbų ir lietuvių dainas isitinko, jog tikra kūryba tėra viena, nesvarbu kas ją kuria — liaudies ar didikai, karaliaus ar okninkas. Ir tai buvo „pasaulinės literatūros“ sampratos pradžia. Iš tikrųjų „pasaulinės literatūros“ terminą jau buvo suradęs Herderis, ir tai buvo laiko dvasios išdava, sutapusi su kylančiu Europos tautų bendravimu, dvasinių turtų pasidalijimu. Goethės manymu, dvasinis pasikeitimas tarp tautų buvęs toks pat senas, kaip ir materialinis. Jau antikiniame pasauly valdanti tauta pasisavindavusi svetimus turtus, juos pritaikydavusi savo papročiams ir tikslams, nekeisdama savito svetimųjų gyvenimo. Tačiau nujausdamas per didelį tarptautinio viendėjimo pavojų, Goethė nubrėžė ir tautiškumo ribą. Kadangi poezija jam buvo „bendras lobis“, jis ragino vokiečius išeiti iš „siauro aplinkos rato“ ir bent iš vertimų pasisavinti, kas gera. Nesą reikalo gėdintis pasinaudoti svetima forma ar turiniu, juos atitinkamai perkuriant. Kitoj vietoj yra pasisakęs, kad tik taip esą galima sukurti didelių dalykų.

Į „pasaulinės literatūros“ sąvoką Goethė įtraukė ir poetinę liaudies kūrybą, šiuo atveju — liaudies dainas. Liaudies dainos, kaip ir individuali kūryba, Goethei telpa „pasaulinės literatūros“ rėmuose. Poetinis talentas galis pasireikšti visur, jam nesą ribų. Kiekviena tauta turinti išvini, spontanišką kūrybiškumo potencialą, ir nėra reikalo jo varžyti iš anksto nustatytais poezijos kanonais.

Uoliai sekdamas prancūzų, anglų, italų ir kitų tautų literatūros vystymąsi, Goethė domėjosi taip pat senesniaja ir naujesniaja serbų, čekų, skandinavų, lietuvių, persų, arabų ir kitų Rytų tautų poezija ir ragino tautas bendradarbiauti literatūros srityje. Tiek liaudies, tiek individualioje kūryboje, Goethės supratimu, atsispaindi žmonių gyvenimo aplinkybės ir formos, kuriomis reiškiasi žmonija, ir ją pažinti buvo Goethės tikslas. O toks dvasinis tautų bendravimas galėjo užtikrinti ilgalaikę pasaulinę taiką ir ramybę.

Goethės pažiūros į liaudies poetinę kūrybą ypač atspindi jo paskutiniame ir itin svarbiame atsiliepime apie Rezos dainų rinkinį 1828 m. straipsnyje „Nacionalinė poezija“, idėtam *Meno ir senovės* žurnale.

Iš šio atsiliepimo aiškėja, kad Goethei svarbiau ne kūrybiniai ar stiliniai ypatumai, bet paties gyvenimo ar buities savybės. Lietuvių dainoms kaip tik būdingos tokios tipiškos liaudies savybės, gal net labiau, negu kurios kitos kaimyninės tautos. Tas tipiškas netrukdo lietuvių dainoms patekti į pasaulinės literatūros rėmą. Todėl Goethė pirmiausia paminėjęs Rezos pastabą, kuria dainos apibūdina pagal liaudies gyvenimą.

Tai, ką Goethė pavadino „būsenos poezija“, labiausiai atitinka lietuviškosios buities tipiskumą. Toji poezija išreiškia tam tikros pasikiros būsenos jausmus, o jų yra tiek, kiek ir dainos motyvų: atsisakymas motiutei, mergelės ir bernelio santykiai ir t.t. Bet tie motyvai esą panašūs ir suvedami į vieną — erotinę meilę. Toj poezijoj mažiau vaizduotės, kur kas daugiau elegiško.

Reikšminga tai, kad Goethė žiūrėjo į dainas kaip į patios lietuvių tautos saviraišką. Jis ypač pabrėžė dainų priklausomumą nuo liaudies, kuri daug artimesnė gamtai, kartu ir poezijai, negu individualus kūrybas. Gamtos poezijoj slepiasi ta magiška galia, kuri gali duoti gyvybės silpstancijai individualiai kūrybai.

Anksčiau buvo ypač keliama individuali kūryba, išskiriami pavieniai jos autoriai. Herderis paragino atsižvelgti ir į liaudies kūrybą, nes joje gali būti ryškūs kūrinių ir kūrėjų kaip ir individualioje kūryboje. Susipažinęs su lietuvių dainomis, Goethė suprato, kad poetinė dovana daug didesnė, negu manoma. Tai pasaulinės literatūros ženklas: tikroji kūryba reiškiasi visame žemės rutulyje, ir lietuvių liaudies poetinis balsas skamba ne blogiau už kitų tautų dainų balsus, juos kai kada net pralenkdamas.

Kad į lietuvių dainas Goethė žiūrėjo kaip į pasaulinės literatūros lobį, matyti iš pastabos, idėtos recenzijos gale. Esanti tik viena tikra, teisinga poezija, visa kita yra tik sekimas, šėselis. Poetinis talentas esąs galimas tiek pat okininkui, kiek ir riteriui. Stilijaus, poetinių priemonių paprastumas, natūralumas — visa tai netgi atgaivina „ritering“ kūrybą.

Bene labiausiai Goethė vertino lietuvių dainas dėl jų natūralumo. Jau Reza sakė, kad nesunku esą suprasti, ar

daina išėjusi iš liaudies, ar ją yra apdirbinėjęs koks klasikinės literatūros žinovas. Vokiečių liaudies dainų medžiaga imta iš liaudies kūrybos, o forma duota prityrusio menininko. Keldamas lietuvių dainų natūralumą, Goethė jas rodė kaip pavyzdį individualiai kūrybai. Lietuvių liaudies dainos Goethės dėmesį patraukė dar ir dėl to, kad jose aiškiai pasireiškė tautos individualumas, svarbiausi jos bruožai. Jis net skyrė „liaudies dainas“ nuo „tautos dainų“. Tautos dainos kiekvieną tautą savaip apibūdina. Dėl to viena tauta kitai tautai artimesnė arba tolimesnė.

Goethės domėjimasis lietuvių dainomis, galima sakyti, truko kone visą gyvenimą, pradedant jaunyste ir baigiant senyvu amžium. Bene paskutinis įrodymas, kad Goethė lietuvių dainomis visada domėjosi, yra Adomo Mickevičiaus apsilankymas Veimare 1829 m., švenčiant Goethės gimimo sukaktį. Kur kas anksčiau, net prieš Rezos rinkinio pasirodymą, Karaliaučiaus universiteto meno istorikas Augustas Hagenas, apsilankęs Veimare 1821 m., tvirtino, kad Goethė kai ką iš lietuvių dainų atmintinai mokėjęs, pietų metu parecituojęs (greičiausiai iš Rezos rinkinio).

Kelionėj į Italiją, važiuodamas per Vokietiją ir apsi-stodamas Veimare atšvęsti Goethės 80 metų amžiaus sukaktį, Mickevičius buvo lydimas savo draugo Odynieco, lietuviškosios poetų mokyklos nario ir narsaus laisvės kovotojo. Apie Goethę ir lietuvių dainas ta proga kai ką suzinome iš Odynieco laiškų: Goethė domėjėsis, ką jis ir Mickevičius kalbėjo apie liaudies dainas ir jų melodijas. Nepraista ir pro lietuvių dainas, kuriomis Mickevičius pats domėjosi ir net jas savo ranka užrašinėjo. Goethė buvo skaitęs fragmentus iš naujo Mickevičiaus kūrinių *Konrado Valenrodo* (iš lietuvių kovų su kryžiuočiais). To kūrinių vokišką vertimą jam buvo atsiuntusi Mickevičiaus draugė Karolina Janisch iš Maskvos. Goethė taip pat buvo skaitęs Mickevičiaus kūrinių *Lietuvio nelaisvės* vertimą ir gyres veiksmo ir stilijaus gyvumą. Kaip žinia, šie kūriniai artimi lietuvių liaudies gyvenimui, kartu ir liaudies poetinei kūrybai.

Tačiau kad ir kaip lietuvių ir kitų tautų dainomis Goethė domėjosi, kartais į jas ir kritiškai bei rezervuotai pažiūrėdavo. Nors jau turėjo nemažą įvairių tautų liaudies kūrybos lobį, kuriuo nors būdu jį paskelbti nesiryzo. Tam būvę nemaža priežastis, bet gal svarbiausia — dainų motyvų kartojimasis. Dėl to pritarė Rezos užmojui spausdinti ribotą dainų kiekį. Goethė ypač smerkė „barbarišką“ kai kurių tautų dainų aistras (neišskiriant ir vokiečių dainų). Dėl to savo kūrybai daugiau pasisavino šviesiąją liaudies dainų pusę.

Koks tad pagrindinis Goethės nusistatymas lietuvių liaudies dainų atžvilgiu? Jis, be abejo, priklauso nuo dvasinio Goethės gyvenimo evoliucijos. Kiek jaunas Goethė į meno kūrinių žiūrėjo kaip į nuotikos atspindį, tiek senasis tą patį kūrinių vertino kaip žmogaus buities išraiškos priemonę. Tokio pobūdžio yra ir paties Goethė kūryba, vertinant ją laiko matmenim. Dėl to brangintina Goethės sugestija lietuvių kūrėjams: iš lietuvių liaudies dainų padaryti tautinį epą, kokį turi kitos tautos, net mažiau dainingos. Nes pati daina skirta dainuoti, o ne užrašyti ar skaityti.

Johan Wolfgang Goethe

NAUJA MEILĖ, NAUJAS GYVENIMAS

Ko, širdie, taip nerimauji?
Kas gi slegia taip labai?
Viskas svetima ir nauja!
Tu ne ta jau, kas buvai.
Dingo visa, ką mylėjai,
Dingo tai, dėl ko liūdėjai,
Dingo triūsas ir rimtis, —
Ak, kokia nauja buitis!

Ar jaunystė, ta žavioji,
Žvilgsnis mielas ir ramus,
Taip galingai suviliojo
Ir pavergė tau jausmus?
Ir kai noriu pasiryžti
Ir pabėgti, ir negrįžti,
Ak, kaip tik tuo metu
Aš pas ją ir vėl skrendu.

Už to nuostabaus raištelio,
Kurio pertraukt negaliu,
Mane laiko ta mergelė
Savo kerinčiu žvilgsniu.
Žengus į tą naują taką,
Reiks gyvent, kaip ji įsako.
Viskas nebe tas, jau ne!
Meile, ak, paleisk mane!

KELEIVIO NAKTINĖ DAINA

Skęsta kalnai aukštieji
Rimty,
Tyla medžiai šlameje,
Vos jauti
Dvelksmą — snūdų.
Girioj nutilo paukšteliai,
Dar valandėlė —
Nurimsi ir tu.

PENKI DALYKAI

Penki dalykai, nelemtai pakrikę;
Gera pamokymo šio paklausyk:
Kas išdidus, draugų turėt negali;
Nuo niekšo grėžiasi visi į šalį;
Piktadariai kiekvienas pasišlykšti,
Kas pavydus, tas gero vargšui šykšti;
Melagis veltui tikisi pralobti!
To neužmiršk, neleisk kam nors — pagrobti.

ŠV. NEPOMUKO IŠVAKARĖS

Upej plaukia žibureliai,
O vaikų giesmės ant tilto
Pritaria varpai, varpeliai,
Kad geri jausmai pakiltų.

Dingsta šviesos, žvaigždės švietė,
Taip paliko žemę šitą
Mūs šventasis, patikėtą
Paslaptį, kad išlaikytų.

Plaukit, plaukit, žibureliai,
Vaikai, žaiskit, giesmę traukit,
Į žvaigždes kas žvaigždę kelia
Niekad skelbti nepalaukit.

Vertė Alfonsas Tyruolis

Šv. Nepomuko išvakarės. (Alfonsas Tyruolis. „Goethe. Gyvenimas ir rinktinė poezija“. Kaunas, 1999)

Marija Stankus-Saulaitė

Mes švenčiame gyvenimą

Su dr. Marija Stankus-Saulaitė kalbasi rašyt. Vanda Juknaitė.

— Jūs gimėte kelyje, tėvams traukiantis iš Lietuvos. Kas yra jūsų tėvynė? — Aš neturiu tėvynės. Turiu tėviškę. Ten, kur yra mano tėvų namai Amerikoje.

— Kas Jums buvo Lietuva?

— Kada? Kai augau?

— Vaikystėje.

— Buvo mūsų gyvenimo ašis. Centras. Pagrindinis rūpestis.

— Kokiu būdu?

— Namie kalbėjome lietuviškai, mokėmės istorijos, kalbos.

Lankėme šeštadieninę lietuvišką mokyklą. Vasarą važiuodavome į lietuviškas stovyklas. Tėvai pasakojo apie Lietuvą, ir mes visi meldėme jai laisvės.

— Tai viena gyvenimo pusė. Koks gi buvo realusis vaikystės pasaulis?

— Buvom labai neturtingi. Bet mums tai nerūpėjo. Mes su broliu gyvenom minčių ir knygų pasaulyje. Amerikoje jautėmės visai gerai.

— Kada išmokot angliškai?

— Išmokom, kai nuplaukėm į Ameriką ir tuoj pat turėjom eiti į mokyklą. Kaip tik dabar 50 metų, kai mes atsiradom Amerikoje. Gegužės 18 dieną. Buvo daug vaikų. Mus visus surinko į vieną klasę.

— Lietuviukus?

— Dipukus. Taip mus vadino. Mes nemokėjome angliškai, bet kitais metais jau buvome pirmi mokiniai amerikietiki mokykloje. Beveik visi gerai mokėsi.

— Iš kur kilo jausmai Lietuvai?

— Iš tėvų išmokom meilės, pasikūm mokėmės istorijos, geografijos. Man buvo labai svarbi poezija ir dainos. Bet didžiausią įtaką padarė tėvai.

— Čia tėvai apie meilę tėvynai vaikams negalėjo kalbėti.

— Mums ten nebuvo kito kelio. Lietuva mums nebuvo tik kraštas. Tai buvo lietuviška bendruomenė, kurioje gyvenom, mes manėm, kad esam lietuviai. Reikėjo atvažiuoti čia, kad sužinotume, jog nesam lietuviai. Mums buvo pasakyta.

— Kaip čia dabar?

— Mums visą laiką tą sako. Tai pakeitė visą mano gyvenimo eigą. Iki dabar mano darbais buvo tokie, kad liktų dau-

giau jėgų ir laiko lietuviškiems reikalams. Nuo pernai metų dirbu darbu, kur visos jėgos ir laikas eina amerikiečiams.

— Ar tiek reiškia vienas pasakymas?

— Lietuva — nesvetingas kraštas. Kai jau galėjome atvažiuoti, prieš mus buvo nusistatoma, kad nemokam kalbos, kad mums buvo lengvas gyvenimas.

— Svetimame krašte iškurti žmogui yra labai sunku.

— Bet ne tas sunkiausias. Visų pirma buvo karas. Bet mes giliausia ir tikriausia prasme esam karo vaikai. Iki šios dienos. Kai nuplaukėm į Ameriką, traukinių stotyje mus pasitiko labdaros organizacija. Dėvė traukiniui bilietį į tą miestą, į kurį turėjom keliauti, ir 2 dolerius. Iš to prasidėjo gyvenimas.

Mūsų tėvams svarbiau už viską buvo laisvė. Noras vaikams laisvėje auginti. Kai buvo laisvė, viskas jau buvo nebesunku. Visų mūsų tėvai ėjo namų valyti, indų plauti, kad galėtų šiek tiek užsidirbti ir išlaikyti šeimas. Šiek tiek padėjo ankstesnė emigracija, jau buvo pastatyti pastatai, namai, bažnyčia. Mūsų mama pradėjo anglų kalbos kursus suaugusiems. Ji buvo anglų kalbos mokytoja.

— Kaip klostėsi tolesnis dipukų vaikų gyvenimas Amerikoje?

— Dauguma baigė aukštąjį mokslą, turime išsilavinimą, svarbias specialybes. Bet Lietuvoje mūsų nenori girdėti. Mes iš Lietuvos gaudam leidinius, kurių dalis anglų kalba. Mes ten neprašo tekstų peržiūrėti, ir išsina bausis dalykai. Mes iš tikrųjų esam iš platesnio pasaulio, bet Lietuvoje viską už mus geriau žino.

— Manau, kad tai išplaukia iš didelio nepasitikėjimo savimi. Nelaisvam žmogui labai sunku pri pažinti kitą. Kas jums svetimame krašte suformavo tokį stiprų savivertės jausmą?

— Amerika mums nebuvo svetimas kraštas. Niekada taip nekalbėjome, bent šeimoje, kaip apie svetimą kraštą. Sociologinės studijos parodė, kad šeimos, kuriose abu kraštai

vertinami ir nė vienas neniekinamas, išugdo vaikus, kurie jaučiasi savi abiejuose pasauliuose.

Yra pavyzdžių, kad šeimos, kur tėvai buvo labai griežtai nusistatę prieš gyvenamą kraštą, vaikai nūsuko nuo tėvų tautybės. Jie mato, kad tai, ką tėvai sako apie svetimą kraštą yra netiesa, ir pasirenka tą kitą paveldą.

— Bet grįžkime prie savivertės.

— Mūsų pačių su broliu pasitikėjimas savimi yra pagrįstas pasitikėjimu Dievu, kitais žmonėmis ir savo pačių sprendimu. Mums tėvai leisdavo laisvai pasirinkti, remdavo mūsų nuosprendžius. Niekad nepėikdavo, nekritikuodavo, nekaltindavo. Jie mumis džiaugėsi.

— Vadinasi, viskas išplaukia iš šeimos?

— Amerikoje vaikai augina, kad savimi pasitikėtų, būtų savarankiški, bet taip pat būtų atsakingi už visuomenę.

— Jūs dirbate gimnazijoje?

— Prieš metus dar dirbau universitete. Bet kai su Lietuva taip susiklostė, tai su vyru pradėjom dirbti amerikiečių katalikų pasauliečių gimnazijoje. Ten pagrindinis mokyklos dėsnių yra pagarba, elgesio padorumas.

— Kokiu būdu to siekiama?

— Drąsinam vaikus. Nebaram, nepėikiam, nekaltinam, nesakom moralę, o drąsinam. Jei suklysta, paklausiam, gal ne taip apsisprendė, nerėkiam. Jei vaikas suklysta, aš netampu jo priešu, o padedu rasti išeitį.

Ten suaugusieji neuzkrauna vaikams savo našų. Mūsų gyvenimas lieka mūsų, ir net mokyklos kontekste nesakytume — tu mane įžeidei, išdavei, apsunkinai. Jie jauni, jie klysta, ne taip pasirenka. Mes dirbame bendrabutyje. Su berniukais matomės dvidešimt kartų per dieną ir dvidešimt kartų pasisveikinam, maloniai pasisėkiam.

— Mano vaikui viena mokytoja neatsako į pasisveikinimą.

— Tokį mokytoją pas mus atleistų. Vaikui esi pavyzdys ir jei esi negeras pavyzdys, toj vietoj netinki.

— Mano karta ir kitos vėlesnės kartos esame išugdytos neigimo dvasia. Mokykloje mums pasakydavo tik ką mes darom blogai. Mes neigiam vieni kitus, patys save. Kokiu būdu to atsikratoma?

— Mes nesakom vaikui, kad blogai daro. Yra bendruomeninės elgesio taisyklės ir yra padariniai. Ir niekad, ypač prie kitų, vaiko nekritikuojam. Ten mokiniai gyvena ramioj, saugioj aplinkoj ir dvasioj, ir gali užaugti.

Amerikoje mokykloje ir universitetuose kreipiamas dėmesys ne į silpnybes, o į gabumus, gerus polinkius. Ir visuomenė kuriama tuo pagrindu — ne kas yra silpna, o kas yra stipri.

— Matyt, ugdant laisvą visuomenę, nėra kito kelio?

— Gujamas žmogus bus tik geras vergas. Mes nenorime ugdyti vergų ir pataikūnų. Mums svarbu, kad žmonės būtų laimingi. Kai mes valgom su mokiniais, aš sėdžiu prie stalo su 14 metų mergyte. Esu mokslo daktarė — prie stalo mes abi vienodai viena kitą gerbiame ir turim vienodas teises.

— Šiuo požiūriu mūsų visuomenė yra labai pažeista. Visas jos gyvenimas yra labai nedemokratiškas. Pažiūrėjus vien tik apie ką rašo spauda.

— Nebūtina tai demokratija. Yra tik pagarba žmogui — tokiam, koks jis yra arba koks gali būti. Kai gyvenom iš-eivijoj, mums kiekvienas lietuvis buvo svarbus. Tai yra pagarba, kuri išsivysto į meilę kitam žmogui.

— Marija, ar dar rašot?

— Ne.

— Kaipgi?

— Aš savo gyvenimą nukreipiau kitur. Nėra reikalo. Jau sakiau, kad mes pradėjom gyventi kitaip.

— Ar daug žmonių pasirinko taip, kaip Jūs?

— Nežinau. Dauguma apsi-vylė. Ne tuo, kas Lietuva yra, bet kad mūsų nenorima, nes yra daug galimybių pasirinkti. Brautis nemandagu. Supuvę vakarai dvasiškai yra pažengę toliau. Dvasinis gyvenimas ten turėjo sąlygas labiau išsivystyti. Tai galėjo būti viena iš dovanų Lietuvai.

— Gal dar nevelu?

— Brautis nemandagu. Be to, ir mūsų amžius ne tas. Jauni galės važiuoti, jei norės.

— Mes irgi čia daug kuo nusiviliame, bet vis tiek rūpestis išlieka.

— Mums irgi.

— Lieka?

— Mes zinome, kokios veiklos sritys įmanomos. Materialinę pagalbą priima, o dvasinę ir intelektualinę — nelabai.

— Mums kartais atrodo, taip jaučiam, kad Amerika — vienišų ir vienas kitam svetimų žmonių šalis.

— Tai yra mandagumo dalykas, kad kitam parodai savo džiaugsmą, ne skausmą. Skausmas yra privatus.

— Mums atrodo, kad jūs pasaulyje žmonės nebegali pasidalyti savo skausmu.

— Ne, taip nėra. Net ir per laidotuves mes švenčiame gyvenimą. Nors širdis plyšta, bet švenčiame, kad turėjom tą žmogų. Skaudžių dalykų reikia dramatiškai, jie ir taip labai aštrūs.

— Tomis aplinkybėmis, apie kurias kalbame, Jūs broliu pasirinko visai priešingai nei Jūs. Jūs esate labai artimi vienas kitam. Ką Jums reiškia brolio pasirinkimas?

— Angliškai tas žodis yra „devastation“. Jėzuitai plačiai pasaulyje savo tekstų neverčia. Nes kiekvienas supranta bendresnes kalbas. Nežinau, kaip tiksliai išversti „devastation“ — tai reikštų, kai iš po kojų išslysta žemė. Aš žinau, kad Jėzaus draugija sprendžia tiksliai ir visų nau-

„Tuščių pastangų“ repeticioje. Sėdi iš kairės: Ž. Usonis, P. Ivinskis, I. Kazaciūnaitė, A. Budrytė, J. Variakojis, E. Juodvalkis; stovi: A. Žentikas, V. Jasinskas, R. Žukauskaitė, G. Griškevičiūtė, J. Jatkaukaitė, V. Drupaitė.

Audrė Budrytė — aktorė ir režisierė

Čikagos lietuviai daug metų ilgėjosi savo — lietuviško teatro. Norincijų vaidinti gal ir būtų atsiradę, tačiau didžiausia kliūtis buvo savo režisieriaus neturėjimas. Šis klausimas dabar laimingai išsprendė, kuomet įsijungė čikagietė Audrė Budrytė ir iš Lietuvos atvykusi I. Leonavičiūtė, dramos ir filmų aktorė.

Ši kartą rašysime apie Audrę Budrytę. Nors ji „vietinė“, tačiau, manau, daug čikagiečių nėra su ja plačiai susipažinę. Audrė į sceną atėjo jau su plačiu žinių bagazu. North-western universitetą baigė kalbos mokslo bakalauru. Magistro klasę lankė su Ms Uta Hagen. Magistrą gavo Patrick Tucker klasėje — Šekspyro monologai ir scenų studija. Webber Douglas akademija (Londonas, Anglija) — vasaros kursas / Šekspyro centre — balsui lavinti (Patricia Martinez, instruktore). Players Workshop — improvizacija. Lou Conte šokių studija — Jazz šokis.

Kauno laikas — „Aktorė iš Čikagos nebijo“. Audrė Budrytė — 25-eri. Gimė ir augo

dai, ir todėl aš gerbiu jų nuosprendžius, į kuriuos įeina mano brolio gyvenimas misijų krašte.

— Noriu Jums pasakyti, kad mes esam didžiai dėkingi žmonėms iš Jūsų pasaulio, kurie yra čia. Gal dažniau ir skaudžiau juos pamurdom, nes jie kiek kitokie nei mes. Bet jų dėka gyvenimas čia sparčiau keičiasi.

— Ačiū už pokalbį.

Šiaurės Atėnai, 1999.06.26; Nr. 25 (466)

— Šiame teatre jau du mėnesius repetuoja aktorinius mokslus Čikagoje baigusi Audrė Budrytė. Pjesę „Mūsų vaikai“, pasakojančią apie emigrantų ir jų vaikų, jau nemačiusių Lietuvos, skirtingą jos susigrąžinimo supratimą, kitokią jos laisvės įsivaizdavimą, konfliktą dėl nevienodų idealų, parašė Amerikos lietuvis Anatolijus Kairys. Spektaklį režisuoja A. Bagatyrė, komp. — A. Martinaitis, dail. — D. Linkevičius. Premjera numatoma gruodžio mėn. Audrė šiame pastatyme repetuoja Mirgą, jauniausios emigrantų kartos atstovę. Jos ir paprasčiau atsakyti į keletą klausimų.

Kur baigė aktorinius mokslus, kiek jie truko, kas dėstė specialybę? — Northwestern universitete Teatro katedrą baigiau prieš dvejus metus, įgydama aktorius ruošos bakalaurą laipsnį. Mokiausi ketverius metus, specialybę dėstė profesorius Fren Galati, kurio pastatytas spektaklis „Pykčio vynuogės“ praėjusi sezoną buvo bene geriausias Čikagoje.

— Kokia aktorius ruošimo sistema šioje mokykloje? — Mokomės, kiek žinau, panašiai kaip ir jūsų studentai discipliną. Tai — scenos kalba, judesys, pantomina, teatro teorija ir t.t. Tik manau, pas mus labiau akcen-

tuojamas asmeninis darbas. Turi pats paruošti vaidmenį ir sužavėti režisierių pedagogą, tuomet jis su tavimi dirbs. Niekas nerodys — niekas nereikalauja, sėdek sau ir į kitus žiūrėk.

— Ir gausi žiūrovės diplomą.

— taigi. Tokiu būdu pratinama kovoti už save, mokėti individualiai dirbti, juk pas mus spektaklis repetuojamas 5 savaites. Jums gerai: gali šimtus kartų klysti, vel bandyti, o jei neišeis, vis tiek kitame spektaklyje gausi vaidmenį, gal mažesnį, bet gausi, gausi ir alga. Nėra stimulo tobulėti.

— Audrė Budrytė spektaklis „Mūsų vaikai“ po sausio 13-osios įgavo iki šiol neturėtų spalvų. Mažeikiškiai tas spalvas turėjo progos išvysti patys pirmieji. Kiekvienas ištartas aktorius žodis nesunkiai rado kelią į žiūrovų širdis ir protus (Šiaulių kraštas, 1991.02.01).

Audrė Budrytė sugrįžo į Čikagą. Manėčiau, kad pasiilgo didmiesčio gyvenimo. Šiuo metu dėsto improvizaciją „Players Workshop“ mokykloje. Taip pat vaikams „Lincoln Park Cultural Center“. Be to, kuomet yra reikalinga, tai talkininkauja lietuviškiems renginiams. Kiek žinau, talkininkavo „Dainavai“, Amerikos Lietuvių televizijai ir kituose renginiuose. Turint savo tarpe režisierę ir didelį skaičių naujai ar ne taip seniai iš Lietuvos atvykusių — jaunų pajėgų, būtų didelis apsilėidimas, neturėti savo teatro. Bet reikėjo *spiritus movens* — skatinančios ir globojančios rankos. Yra tekę girdėti posakį: „Jeigu nori, kad būtų darbas atliktas — tai prašyk to, kuris laiko neturi. Tai darbas vis tiek bus atliktas“.

— Šiuo teatre atveju dar geriau išėjo. Nes net ieškoti nereikėjo. Marija Remienė, JAV Kultūros tarybos ir daugelio kitų komitetų pirm., matydama reikimą, problemą paėmė už ragų. „Drauge“ ir kitose spaudoje įdėjo kvietimą, visiems teatru susidomėjusiems ateiti į steigiamąjį susirinkimą. Jos kvietimo žodžiai krito į gerą dirvą. Ir susirinko užtenkamas būrelis, kad būtų galima pradėti darbą. Dabar teatras yra jau įsteigtas ir pavadintas „Zaltvyksle“. Teko iš žmonių girdėti, kad jie to vardo negali suprasti ir jo ištarti. Tai yra senas lietuviškas žodis ir reiškia „Pelkių žiburėlis“. Kuris rugsejo 19 d. visuomenei parodytos Petro Vaičiūno veikala „Tuščios pastangos“, režisuoja Audrė Budrytė. Pradžią 3 val. p.p.

— Jau gausi žiūrovės diplomą. — taigi. Tokiu būdu pratinama kovoti už save, mokėti individualiai dirbti, juk pas mus spektaklis repetuojamas 5 savaites. Jums gerai: gali šimtus kartų klysti, vel bandyti, o jei neišeis, vis tiek kitame spektaklyje gausi vaidmenį, gal mažesnį, bet gausi, gausi ir alga. Nėra stimulo tobulėti.

— Audrė Budrytė spektaklis „Mūsų vaikai“ po sausio 13-osios įgavo iki šiol neturėtų spalvų. Mažeikiškiai tas spalvas turėjo progos išvysti patys pirmieji. Kiekvienas ištartas aktorius žodis nesunkiai rado kelią į žiūrovų širdis ir protus (Šiaulių kraštas, 1991.02.01).

Audrė Budrytė sugrįžo į Čikagą. Manėčiau, kad pasiilgo didmiesčio gyvenimo. Šiuo metu dėsto improvizaciją „Players Workshop“ mokykloje. Taip pat vaikams „Lincoln Park Cultural Center“. Be to, kuomet yra reikalinga, tai talkininkauja lietuviškiems renginiams. Kiek žinau, talkininkavo „Dainavai“, Amerikos Lietuvių televizijai ir kituose renginiuose. Turint savo tarpe režisierę ir didelį skaičių naujai ar ne taip seniai iš Lietuvos atvykusių — jaunų pajėgų, būtų didelis apsilėidimas, neturėti savo teatro. Bet reikėjo *spiritus movens* — skatinančios ir globojančios rankos. Yra tekę girdėti posakį: „Jeigu nori, kad būtų darbas atliktas — tai prašyk to, kuris laiko neturi. Tai darbas vis tiek bus atliktas“.

— Šiuo teatre atveju dar geriau išėjo. Nes net ieškoti nereikėjo. Marija Remienė, JAV Kultūros tarybos ir daugelio kitų komitetų pirm., matydama reikimą, problemą paėmė už ragų. „Drauge“ ir kitose spaudoje įdėjo kvietimą, visiems teatru susidomėjusiems ateiti į steigiamąjį susirinkimą. Jos kvietimo žodžiai krito į gerą dirvą. Ir susirinko užtenkamas būrelis, kad būtų galima pradėti darbą. Dabar teatras yra jau įsteigtas ir pavadintas „Zaltvyksle“. Teko iš žmonių girdėti, kad jie to vardo negali suprasti ir jo ištarti. Tai yra senas lietuviškas žodis ir reiškia „Pelkių žiburėlis“. Kuris rugsejo 19 d. visuomenei parodytos Petro Vaičiūno veikala „Tuščios pastangos“, režisuoja Audrė Budrytė. Pradžią 3 val. p.p.

— Jau gausi žiūrovės diplomą. — taigi. Tokiu būdu pratinama kovoti už save, mokėti individualiai dirbti, juk pas mus spektaklis repetuojamas 5 savaites. Jums gerai: gali šimtus kartų klysti, vel bandyti, o jei neišeis, vis tiek kitame spektaklyje gausi vaidmenį, gal mažesnį, bet gausi, gausi ir alga. Nėra stimulo tobulėti.

— Audrė Budrytė spektaklis „Mūsų vaikai“ po sausio 13-osios įgavo iki šiol neturėtų spalvų. Mažeikiškiai tas spalvas turėjo progos išvysti patys pirmieji. Kiekvienas ištartas aktorius žodis nesunkiai rado kelią į žiūrovų širdis ir protus (Šiaulių kraštas, 1991.02.01).

Audrė Budrytė sugrįžo į Čikagą. Manėčiau, kad pasiilgo didmiesčio gyvenimo. Šiuo metu dėsto improvizaciją „Players Workshop“ mokykloje. Taip pat vaikams „Lincoln Park Cultural Center“. Be to, kuomet yra reikalinga, tai talkininkauja lietuviškiems renginiams. Kiek žinau, talkininkavo „Dainavai“, Amerikos Lietuvių televizijai ir kituose renginiuose. Turint savo tarpe režisierę ir didelį skaičių naujai ar ne taip seniai iš Lietuvos atvykusių — jaunų pajėgų, būtų didelis apsilėidimas, neturėti savo teatro. Bet reikėjo *spiritus movens* — skatinančios ir globojančios rankos. Yra tekę girdėti posakį: „Jeigu nori, kad būtų darbas atliktas — tai prašyk to, kuris laiko neturi. Tai darbas vis tiek bus atliktas“.

— Šiuo teatre atveju dar geriau išėjo. Nes net ieškoti nereikėjo. Marija Remienė, JAV Kultūros tarybos ir daugelio kitų komitetų pirm., matydama reikimą, problemą paėmė už ragų. „Drauge“ ir kitose spaudoje įdėjo kvietimą, visiems teatru susidomėjusiems ateiti į steigiamąjį susirinkimą. Jos kvietimo žodžiai krito į gerą dirvą. Ir susirinko užtenkamas būrelis, kad būtų galima pradėti darbą. Dabar teatras yra jau įsteigtas ir pavadintas „Zaltvyksle“. Teko iš žmonių girdėti, kad jie to vardo negali suprasti ir jo ištarti. Tai yra senas lietuviškas žodis ir reiškia „Pelkių žiburėlis“. Kuris rugsejo 19 d. visuomenei parodytos Petro Vaičiūno veikala „Tuščios pastangos“, režisuoja Audrė Budrytė. Pradžią 3 val. p.p.

— Jau gausi žiūrovės diplomą. — taigi. Tokiu būdu pratinama kovoti už save, mokėti individualiai dirbti, juk pas mus spektaklis repetuojamas 5 savaites. Jums gerai: gali šimtus kartų klysti, vel bandyti, o jei neišeis, vis tiek kitame spektaklyje gausi vaidmenį, gal mažesnį, bet gausi, gausi ir alga. Nėra stimulo tobulėti.

— Audrė Budrytė spektaklis „Mūsų vaikai“ po sausio 13-osios įgavo iki šiol neturėtų spalvų. Mažeikiškiai tas spalvas turėjo progos išvysti patys pirmieji. Kiekvienas ištartas aktorius žodis nesunkiai rado kelią į žiūrovų širdis ir protus (Šiaulių kraštas, 1991.02.01).

Audrė Budrytė sugrįžo į Čikagą. Manėčiau, kad pasiilgo didmiesčio gyvenimo. Šiuo metu dėsto improvizaciją „Players Workshop“ mokykloje. Taip pat vaikams „Lincoln Park Cultural Center“. Be to, kuomet yra reikalinga, tai talkininkauja lietuviškiems renginiams. Kiek žinau, talkininkavo „Dainavai“, Amerikos Lietuvių televizijai ir kituose renginiuose. Turint savo tarpe režisierę ir didelį skaičių naujai ar ne taip seniai iš Lietuvos atvykusių — jaunų pajėgų, būtų didelis apsilėidimas, neturėti savo teatro. Bet reikėjo *spiritus movens* — skatinančios ir globojančios rankos. Yra tekę girdėti posakį: „Jeigu nori, kad būtų darbas atliktas — tai prašyk to, kuris laiko neturi. Tai darbas vis tiek bus atliktas“.

— Šiuo teatre atveju dar geriau išėjo. Nes net ieškoti nereikėjo. Marija Remienė, JAV Kultūros tarybos ir daugelio kitų komitetų pirm., matydama reikimą, problemą paėmė už ragų. „Drauge“ ir kitose spaudoje įdėjo kvietimą, visiems teatru susidomėjusiems ateiti į steigiamąjį susirinkimą. Jos kvietimo žodžiai krito į gerą dirvą. Ir susirinko užtenkamas būrelis, kad būtų galima pradėti darbą. Dabar teatras yra jau įsteigtas ir pavadintas „Zaltvyksle“. Teko iš žmonių girdėti, kad jie to vardo negali suprasti ir jo ištarti. Tai yra senas lietuviškas žodis ir reiškia „Pelkių žiburėlis“. Kuris rugsejo 19 d. visuomenei parodytos Petro Vaičiūno veikala „Tuščios pastangos“, režisuoja Audrė Budrytė. Pradžią 3 val. p.p.

— Jau gausi žiūrovės diplomą. — taigi. Tokiu būdu pratinama kovoti už save, mokėti individualiai dirbti, juk pas mus spektaklis repetuojamas 5 savaites. Jums gerai: gali šimtus kartų klysti, vel bandyti, o jei neišeis, vis tiek kitame spektaklyje gausi vaidmenį, gal mažesnį, bet gausi, gausi ir alga. Nėra stimulo tobulėti.

— Audrė Budrytė spektaklis „Mūsų vaikai“ po sausio 13-osios įgavo iki šiol neturėtų spalvų. Mažeikiškiai tas spalvas turėjo progos išvysti patys pirmieji. Kiekvienas ištartas aktorius žodis nesunkiai rado kelią į žiūrovų širdis ir protus (Šiaulių kraštas, 1991.02.01).

Audrė Budrytė sugrįžo į Čikagą. Manėčiau, kad pasiilgo didmiesčio gyvenimo. Šiuo metu dėsto improvizaciją „Players Workshop“ mokykloje. Taip pat vaikams „Lincoln Park Cultural Center“. Be to, kuomet yra reikalinga, tai talkininkauja lietuviškiems renginiams. Kiek žinau, talkininkavo „Dainavai“, Amerikos Lietuvių televizijai ir kituose renginiuose. Turint savo tarpe režisierę ir didelį skaičių naujai ar ne taip seniai iš Lietuvos atvykusių — jaunų pajėgų, būtų didelis apsilėidimas, neturėti savo teatro. Bet reikėjo *spiritus movens* — skatinančios ir globojančios rankos. Yra tekę girdėti posakį: „Jeigu nori, kad būtų darbas atliktas — tai prašyk to, kuris laiko neturi. Tai darbas vis tiek bus atliktas“.

— Šiuo teatre atveju dar geriau išėjo. Nes net ieškoti nereikėjo. Marija Remienė, JAV Kultūros tarybos ir daugelio kitų komitetų pirm., matydama reikimą, problemą paėmė už ragų. „Drauge“ ir kitose spaudoje įdėjo kvietimą, visiems teatru susidomėjusiems ateiti į steigiamąjį susirinkimą. Jos kvietimo žodžiai krito į gerą dirvą. Ir susirinko užtenkamas būrelis, kad būtų galima pradėti darbą. Dabar teatras yra jau įsteigtas ir pavadintas „Zaltvyksle“. Teko iš žmonių girdėti, kad jie to vardo negali suprasti ir jo ištarti. Tai yra senas lietuviškas žodis ir reiškia „Pelkių žiburėlis“. Kuris rugsejo 19 d. visuomenei parodytos Petro Vaičiūno veikala „Tuščios pastangos“, režisuoja Audrė Budrytė. Pradžią 3 val. p.p.

— Jau gausi žiūrovės diplomą. — taigi. Tokiu būdu pratinama kovoti už save, mokėti individualiai dirbti, juk pas mus spektaklis repetuojamas 5 savaites. Jums gerai: gali šimtus kartų klysti, vel bandyti, o jei neišeis, vis tiek kitame spektaklyje gausi vaidmenį, gal mažesnį, bet gausi, gausi ir alga. Nėra stimulo tobulėti.

— Audrė Budrytė spektaklis „Mūsų vaikai“ po sausio 13-osios įgavo iki šiol neturėtų spalvų. Mažeikiškiai tas spalvas turėjo progos išvysti patys pirmieji. Kiekvienas ištartas aktorius žodis nesunkiai rado kelią į žiūrovų širdis ir protus (Šiaulių kraštas, 1991.02.01).

Audrė Budrytė sugrįžo į Čikagą. Manėčiau, kad pasiilgo didmiesčio gyvenimo. Šiuo metu dėsto improvizaciją „Players Workshop“ mokykloje. Taip pat vaikams „Lincoln Park Cultural Center“. Be to, kuomet yra reikalinga, tai talkininkauja lietuviškiems renginiams. Kiek žinau, talkininkavo „Dainavai“, Amerikos Lietuvių televizijai ir kituose renginiuose. Turint savo tarpe režisierę ir didelį skaičių naujai ar ne taip seniai iš Lietuvos atvykusių — jaunų pajėgų, būtų didelis apsilėidimas, neturėti savo teatro. Bet reikėjo *spiritus movens* — skatinančios ir globojančios rankos. Yra tekę girdėti posakį: „Jeigu nori, kad būtų darbas atliktas — tai prašyk to, kuris laiko neturi. Tai darbas vis tiek bus atliktas“.

— Šiuo teatre atveju dar geriau išėjo. Nes net ieškoti nereikėjo. Marija Remienė, JAV Kultūros tarybos ir daugelio kitų komitetų pirm., matydama reikimą, problemą paėmė už ragų. „Drauge“ ir kitose spaudoje įdėjo kvietimą, visiems teatru susidomėjusiems

Ilgiausių metų Poetei!

Dana Mickutė-Mitkienė, gyvenanti Los Angeles, Calif., yra kūrybinga džiugė. Š.m. rugsėjo 7 d. ji sulauks lygiai 100 metų amžiaus. Pradėjusi eilėraščius kurti ankstyvoje jaunystėje, pasirašinėdama „Pirmosios Žibutės“ slapyvardžiu. Savo pavarde prieš keletą metų išleido eilėraščių rinkinį *Nepražydes džiaugsmas*. Poetė yra guvi, šviesaus proto ir pasižyminti gera atmintimi. Linkime jai ilgiausių, sveikų ir kūrybingų metų!

Dana Mickutė-Mitkienė

Iš eilėraščio „Dykuma“

Kaktusas
nakčia pražydes,
Dykumos karys,
grožio jam visi pavydi,
bet paliest nedrįs!
Ranką, kuri siekia skinti —
„Sveikina“ spyglys!

LOS ANGELES

Jūra. Smelis. Dykuma.
Ir kalnų piramidės,
Kol žmogaus pirma šeima
Čia nebuvo atklydus.
Sako, skrido angelai
Virš kalnų, ir pamatė
Puikų vaizdą, čia mielai
Nusileidę — būti patys. —

Jie pamiršo ant sparnų
Nešę mažą miestelį. —
Jis nukrito tarp kalnų
Vakarų saulės valioj...

Jį atrado klajokliai,
Godūs nuotykių, aukso...
Ar atrado? — Jų duoklė,
Nepaklydo be kelio,
Kurį rado vienuoliai,
nešę gerą naujieną.

Ir Junipero broliai
Čiabuviams ir indenams
Kalnuose kūrė kelius
ir šventais vardais miestus —
Jų pirmasis iš eilės,
Plačiau pajūriu tiestas —
Los Angeles.

1990.

Išėjusieji grįžta

Poeto pranašingais žodžiais „kaip grįžtantių namo paukščių“ tariant, pagaliau Lietuva pamažu pasitinka išeivijos rašytojus. Malonu tėvynės spaudoje vis dažniau matyti tu „grįžtančių paukščių“ pavardes. Ir jie negrįžta namo tik pasakyti „labas“. Jie atveža Lietuvai dovanų — savo kūrybą, pusšimtį metų rašytą, kauptą, tėvynai skirtą su viltimi, kad ateis ta stebuklinga laisvės valanda.

Vienas grįžtančiųjų su gražių dovanų glebiu — rašyt. Stasys Dziugas. Kaip Raseinių *Naujas rytas* rašo, Stasys Dziugas ir jo šeima aplankė Raseinių biblioteką, kurioje jau įsteigtas jo vardo fondas, nuolat papildomas seniau ir dabar išleistomis ne tik jo, bet ir kitų išeivijos rašytojų knygomis bei periodika.

Jau pirmosios rusų okupacijos metu S. Dziugas buvo sukrestitas okupanto barbariškumu — nepageidaujamų knygų naikinimu. Nuo pat jaunų dienų gerbęs ir mylėjęs lietuvišką knygą, jis emė knygas rinkti ir slepti. Deja, gausus slaptas rinkinys, karo ir ilgai užsitęsios okupacijos metais, žuvo.

Veliau, gyvendamas pabė-

gėlių stovykloje Vokietijoje, S. Dziugas vėl „susirgo“ knygų rinkimo manija: rinko, kaupė ir pats rašė, vis su viltimi parvežti knygas į nepriklausomą Lietuvą, į savo miestą — Raseinius. Pagaliau išsipildė viltys ir svajonės: Raseinių biblioteka džiaugiasi vis gausėjantiu rašyt. St. Dziugo fondu.

Raseinių bibliotekos direktorė Gražina Janonienė, sveikindama brangų svečią, pavadino jį sėjėju, „kuris, eidamas per gyvenimą, dalina savo širdies šilumą ir geras darbais įprasmina kiekvieną

dieną“.

Rašytoją ir jo šeimą raseiškai šauniai pagerbė bibliotekos salėje su padėkos kalbomis, juostomis, gelėmis ir ilgiausių, kūrybingų metų linkėjimais.

Galbūt idomičiausia ir labai vertinga rašyt. St. Dziugo dovaną Lietuvai — gausus plakatų rinkinys, sukaupias per ilgą metų eilę, lankant ir dalyvaujant įvairiuose išeivijos renginiuose. Plakatus St. Dziugas dovanavo Valstybinei Martyno Mažvydo bibliotekai.

Čia š.m. birželio 25 d. buvo šio rinkinio parodos („Išeivijos plakatai — lietuviškosios visuomenės ir kultūrinės veiklos atspindys“) atidarymas, sutraukęs gražų būrį žiūrovų,

universiteto akademikų.

Lituanistikos skyriaus vedėja Silvija Vėlavienė pasidžiaugė geru bendradarbiavimu su išeivijos kultūrininkais ir ypąč dėkojo rašyt. St. Dziugui už šį vertingą rinkinį.

Žodį tarė poetas Kazys Bradūnas, pabrėždamas, kad šie plakatai — išeivijos gyvastingumo ir aktyvaus kultūrinio gyvenimo liudininkai.

Kalbėjo ir pats rašyt. St. Dziugas. Jis, matydamas savo pavarde šios garbingos institucijos rėmėjų lentoje, džiaugėsi, galėjęs grąžinti nors dalelę skolos gimtajam kraštui.

Plakatų paroda buvo plačiai paminėta Lietuvos spaudoje ir

BALSSI '99 dėstytojai. Iš kairės: Jūra Avizienytė — lietuvių kalbos; Guntis Šmidchens — baltų kultūros; Taivo Raun — BALSSI programos direktorius; Piibi-Kai Kiivik — estų kalbos dėstytoja; Dzidra Rodina — latvių kalbos dėstytoja.

Baigėsi Baltijos valstybių kalbų kursai

Rugpjūčio 13 d. pasibaigė BALSSI '99 (Baltic Studies Summer Institute) aštuonių savaitių baltų kalbų ir kultūrų vasaros kursai Indiana universitete Bloomington, IN. Šiais metais kursuose dalyvavo 14 studentų, suvažiavusių iš visos Amerikos (North Dakota, Atlanta, New York, Indiana ir t.t.). Amerikiečiai studentai domisi lietuvių, latvių ir estų kalbomis dėl įvairių mokslinių bei profesinių priežasčių; kai kurie studijuoja ar dėsto politinius mokslus, kalbotyrą, etnomuzikologiją, istoriją ar komunikacijos mokslus, žada tyrinėti baltų kraštų kultūrą. Trys studentai — metodistai misionieriai — ruošiasi važiuoti į Lietuvą bei Latviją ir įkurti ten socialines

labdaros organizacijas, platin-ti savo bažnyčios veiklą Baltijos valstybėse. Vienas profesorius, gavęs Fulbright stipendiją, išvyksta į Tartu universitetą dėstyti politinę teoriją. Buvo ir trys studentai, kurie dėl šeimyninių priežasčių norėjo pasimokyti savo vyro, žmonos ar senelių gimtųjų kalbų.

Siemtinis BALSSI jau šeštasis. Šie vasaros kursai — vieninteliai kursai visoje Amerikoje, kur įmanoma mokytis lietuvių, latvių ir estų kalbų vasaros metu. BALSSI įsistegė Seattle Washington universiteto prof. Dan Waugh iniciatyva, kai jo studentai, norėdami vasarą mokytis lietuvių kalbos kuriame JAV universitete, nerado nė vieno universiteto, siūlančio šios kalbos kursus. Prof. Dan Waugh, kartu su baltų studijų direktoriumi prof. Gunciu Šmidchens, sukurė BALSSI organizaciją, kuri finansuoja daugiau kaip šeši JAV universitetai (Illinois universitetas Čikagoje, Washington universitetas Seattlėje, Indiana universitetas Bloomington, Iowa universite-

tas ir kt.), Amerikos lietuvių ir latvių organizacijos (tarp jų Pasaulio Lietuvių Bendruomenė) ir JAV valdžios fondai, remiantys retai dėstomų kalbų mokymąsi (Social Science Research Council). Pirmuosius du BALSSI suruošė prof. Guntis Šmidchens Washington universitete Seattle. Po to BALSSI atkeliavo į Čikagą — prof. Violeta Kelertienė juos organizavo Illinois universitete, o pastaraisiais metais prof. Taivo Raun BALSSI kursų rengė Indiana universitete. 2000 ir 2001 metais BALSSI įvyks Iowa universitete.

Šių metų kursuose estų kalbą dėstė Tartu universiteto doktorantė Piibi-Kai Kiivik, latvių kalbą — prof. Dzidra Rodina, o lietuvių kalbą — Washington universiteto doktorantė Jūra Avizienytė. Baltų kultūrų kursą (istoriją, politiką, folklorą, muziką, literatūrą) dėstė prof. Guntis Šmidchens. Vakaraus studentai klausėsi mokslinių paskaitų lietuvių, latvių ir estų temomis, žiūrėjo filmus ir mokėsi liaudies dainų bei tautinių šokių.

J. A.

Kultūros viceministrė Ina Marčiulionytė

Nuo birželio 30 d. kultūros viceministrė tapo Ina Marčiulionytė. Ji baigė lietuvių kalbą ir literatūrą Vilniaus universitete, dirbo žurnalistinį darbą. Ji — viena iš Atviros Lietuvos fondo įkūrėjų, vadovavo daugeliui jo programų, pvz., „Švietimas Lietuvos ateitį“. Nuo 1996 m. buvo Atviros Lietuvos fondo namų ir kultūros programų direktorė. I. Marčiulionytė — viena iš valstybinio kultūros politikos apžvalgos pranešimo, rengto Europos Tarybai, autorių.

Prieš tapdama kultūros viceministrė, „dar spėjo“ išleisti pirmąjį žurnalo „Leva & Harper's Bazaar“ numerį.

Inos Marčiulionytės reguliavimo sferoje yra kultūros įstaigos — bibliotekos, muziejai, kultūros centrai ir kt., taip pat etnokultūra, leidyba, tarptautiniai ryšiai, Lietuvos kultūros sklaida užsienyje. „Pažįstamos sferos“, — sako kultūros viceministrė.

Paklausta, nuo ko žada pradėti darbus, I. Marčiulionytė sako, kad sumanymų turi daug, o pinigų yra mažai. Tačiau, jos manymu, kai kuriais atvejais tam, kad palengvintum kultūrininko dalį, reikia net ne pinigų, o pavyzdžių, sunormintos juridinės bazės,

Viceministrė I. Marčiulionytė.

parengtų atestavimo nuostatų ar tiesiog valstybinės kultūros politikos.

„Kultūros gyvenimas“, rugp. 11 d.

Lietuvos Respublikos kultūros viceministrė Ina Marčiulionytė dalyvaus daininko Zėnono Šteiniaus parodos atidaryme, kuris vyks rugsėjo 18 d. Pasaulio lietuvių centre. Viceministrė taip pat atvyks į naujojo Čikagos lietuvių teatro „Žaltvykslė“ premjerą — P. Vaiciūno spektaklį „Tuščios pastangos“, kuris bus vaidinamas rugsėjo 19 d. Jaunimo centre.

Parodos atidarymo metu (iš kairės: Sofija Dziugienė, St. Dziugas ir Jone Liandzbergienė).

Plakatu parodos atidaryme Mažvydo bibliotekoje Vilniuje. Iš kairės: Silvija Vėlavienė, Lituanistikos skyriaus vedėja; Stasys Dziugas, poetas Kazys Bradūnas ir Gabriėlius Žemkalnis. Nuotr. Vilija Jasinevičienė

Išeivijos plakatų stendas M. Mažvydo bibliotekoje.

Išeivijos plakatų parodos atidarymo metu M. Mažvydo bibliotekoje: Silvija Vėlavienė ir rašyt. Stasys Dziugas.